

■ Drie jongeren worden door hun ouders opgesloten en ver van de buitenwereld opgevoed in dit verhaal over controle, corruptie en de macht van woorden.

De corrupte cocon van het gezin

In Griekenland is een nieuwe generatie jonge cineasten zich uit de schaduw van een monument als Angelopoulos aan het filmen. Een van die nieuwe stemmen is Yorgos Lanthimos. Zijn 'Dogtooth' is een sarcastische uithaal naar het instituut familie en het bolwerk gezin, een modern bastaardkind van de Griekse tragedies vol passie, waanzin en incest.

DOOR LUC JORIS

Elke familie heeft zijn eigen geheimen. Dat gezegde krijgt een toch wel heel bizarre invulling in *Dogtooth*.

Want wat is de uitdagende premisse van deze ontregelende allegorische fabel, één die onvermijdelijk herinneringen losmaakt aan het horrorverhaal dat zich in Oostenrijk afspeelde met Josef Fritzl als psychopathische beul? De familie als gevangenis, als monsterlijk universum van totalitaire repressie en terreur.

Bijtend

Al wordt er ook met veel zwarte humor gekeken naar dit disfunctionele Griekse gezin – vader, moeder en drie volwassen kinderen – dat in een riante en netjes verzorgde villa met tuin en zwembad in een sjeke buitenwijk woont. Naar de buitenwereld toe oogt alles perfect normaal.

Maar achter de gevels en de hoge omheining die het huis omringt, gebeuren er dingen die niet meer gewoon zijn. De ouders, twee vijftigers, hebben een heel aparte kijk op opvoeding. Ze hebben hun kinderen – prille twintigers; twee meisjes

Een commentaar op de massa-illusie en het traditionele gezin

en een jongen – altijd opgesloten gehouden zonder enig contact met de buitenwereld, juist om hen te behoeden voor de bezoedelende invloed van buitenaf.

Het autoritaire regime dat ze daarbij toepassen en het systeem van regels dat ze voor hun opvoedingsmethode gebruiken, horen zowel thuis in het grote horrorboek van de pedagogie als in een anthologie van gezinsextremen. Ze vor-

men ook het bewijs van Lanthimos' zin en talent voor donkere humor, ongewone of gekke ideeën en bijtende subversiviteit.

Zo zijn de kinderen opgevoed met een eigen, specifieke woordenschat waarbij sommige woorden een compleet andere hilarische invulling gekregen hebben. Kleine, gele bloemen in het gras? "Kijk, mama, twee zombies", klinkt het. Vliegtuigen in de lucht? Speelgoed niet groter dan een miniatuurmodel dat soms al eens in de tuin neervalt. Katten? De meest gevaarlijke en verschrikkelijke roofdieren die er zijn.

Onhoudbaar

Het maakt meteen van *Dogtooth* niet alleen een film over de dodelijke wereld van het gezin en corruptie door opvoeding, maar ook een bijzonder verhaal over de macht van woorden.

Maar wat dit tegendraadse familiesprookje zijn prikkelende kracht geeft, is de manier waarop regisseur Lanthimos voortdurend onvoorspelbaar switcht tussen het comfortabele en het sinistere en onbehaaglijke, terwijl je slechts geleidelijk via subtiele hints geïnformeerd wordt over wat er zich werkelijk in deze surreële enclave afspeelt. En langzaam komen er natuurlijk barsten en scheuren in die goed afgeschermd familie cocon.

De dominante vader mag het hele gezin dan nog geïndoctrineerd hebben om zittend op handen en knieën en al blaffend als streng afgerichte honden het gevaar buiten te houden, binnengesmokkelde videocassettes van *Rambo* en *Flashdance* en vooral seks gaan er voor zorgen dat er allerlei zaken gaan gebeuren die de toestand onhoudbaar maken.

Denk nu niet dat regisseur Lanthimos zijn eigen trauma's van zich af filmt. Lanthimos groeide alleen op met zijn moeder, die stierf toen hij zeventien was. Hij ziet zijn in veelal zonnige, strak afgeteuten en withheldere tableaux geobserveerde drama juist als een commentaar op de massa-illusie, op wat er met mensen gebeurt die in een klimaat van onderdrukking opgroeien. En als kritiek ook op het traditionele gezin waar ouders het moeilijk hebben om hun kinderen het huis uit te jagen of kinderen uit gemakzucht voor het comfort van thuis kiezen.

Met *Dogtooth* heeft Lanthimos zich in ieder geval een plaatsje veroverd in de rij naast notoire maatschappijcritici en provocateurs als Michael Haneke, Ulrich Sieidl of de Pasolini van *Teorema*.

i Regie: Yorgos Lanthimos
Met: Christos Stergioglou, Aggelili Papoulia, Michelle Valley
Duur: 96 minuten